
Leder

I maj 2011 udkom det første nummer af et nyt, skandinavisk tidsskrift for professionel pædagogisk praksis. Tidsskriftet fik navnet *Paideia*, og hensigten var at bidrage med forskningsviden til de pædagogiske professioner, så disse blev bedre styrket i at udøve det professionelle skøn, der giver alle børn og unge mulighed for at udvikle sig ud fra det potentiale, den enkelte måtte besidde.

Tidsskriftet udgives af SERA, der er en skandinavisk forskningsalliance mellem Senter for Praxisrettet Utdanningsforskning ved Højskolen i Innlandet, RCIW – Research and Capability in Inclusion and Welfare ved Högskolan i Borås samt LSP – Laboratorium for forskningsbaseret Skoleudvikling og Pædagogisk Praksis ved Institut for Kultur og Læring ved Aalborg Universitet. Tidsskriftet er gennem årene udgivet af forlaget Dafolo.

Begrebet *Paideia* er hentet fra den oldgræske kultur. Det er svært at oversætte direkte, men skal forstås gennem en beskrivelse af børn, civilisation, kultur og opdragelse. Og tidsskriftet *Paideia* udtrykker ideer om opdragelse og læring, pædagogiske koder, systemer og forståelsesmodeller. Målet med tidsskriftet er kort og enkelt sagt at udvikle mennesket som menneske i den tid, vi lever i, og har som mål at formidle forskningsbaseret viden om undervisning og læring inden for de domæner, der omhandler det at udvikle mennesker.

Covid-19-pandemien, der i foråret 2020 ramte og lukkede store dele af vores samfund, blusser i skrivende stund op igen og har derfor på ny lukket muligheden for at fejre bladets 10 års fødselsdag, og begivenheden er sat på standby. I 2021 planlægger redaktionen at afholde bladets fødselsdag som en del af en interskandinavisk faglig konference på Høgskolen i Innlandet, Hamar i Norge.

I nærværende nummer af *Paideia* er der også fokus på nogle af de mange udfordringer, som børn og unge blev mødt med i foråret 2020, da institutionerne lukkede, og nødundervisningen trådte i kraft. Gennem tre artikler føres vi gennem spændet af uddannelser, børnehaven, grundskolen og gymnasietiden.

I den første artikel, "Butikkerne er lukkede, fordi luften er syg", af Grethe Kragh-Müller fra DPU på Aarhus Universitet præsenteres resultaterne fra en undersøgelse om børnenes nye hverdag i børnehaven efter coronanedlukningens ophør. En undersøgelse, der både peger på de mange begrænsninger i det pædagogiske arbejde og på, hvordan det også skabte nye mu-

ligheder for arbejdet med børns trivsel, læring og udvikling. Gamle rutiner blev skiftet ud med nye, hvor små grupper og få faste voksne gav bedre pædagogisk kvalitet.

Den anden artikel omhandler elever i grundskolen, der havde det særligt svært med nødundervisningen under coronakrisen. Den skrevet af en Karen Wistoft, Lars Qvortrup, Ane Qvortrup og Jacob Christensen, der er en forskergruppe fra DPU, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet. Artiklen beskriver resultaterne fra en spørgeskemaundersøgelse, som blev foretaget i en række kommuner, mens skolenedlukningen foregik. Fokus er rettet mod elevernes og forældrenes erfaringer med at håndtere nødundervisningen, og en særlig opmærksomhed rettes mod de 20% af eleverne, der havde det særlig svært under hjemmeskolen.

Tredje artikel om gymnasietidens sidste måneder i foråret 2020 er et svensk-australsk coronabidrag skrevet af Ingrid Henning Loeb og Sally Windsor, begge forskere fra Göteborgs Universitet. I modsætning til de tidligere års studerende har studier ikke fundet sted i klassen med deres jævnaldrende, men snarere "online og alene". Gymnasieungdommen oplevede, at mængden af selvstyrede læringsopgaver steg, og det sociale aspekt af undervisning blev reduceret eller fjernet helt under de ændrede, pandemiske forhold. I stedet for at opleve sociale begivenheder ved slutningen af gymnasietiden sad mange alene på deres værelser, ofte i sengen og gennemførte deres studier. Mange var bekymrede over deres fremtid og mulighederne for at komme tilbage til det normale studieliv.

Fjerde artikel, "At vide eller synes", af Bent B. Andreasen fra DPU på Aarhus Universitet handler om, hvordan en "pædagogisk institution ikke er bedre end summen af de ansatte og deres handlinger." Udvikling af pædagogisk kvalitet er derfor dybest set et spørgsmål om at opbygge medarbejdernes dømm- og handlekraft og skabe hensigtsmæssige rammer for deres kollegiale samarbejde, hvor alle beslutninger er velovervejede og bygger på et solidt grundlag fra analyser af data fra kortlægninger og andre typer undersøgelser af de pædagogiske miljøer og aktiviteter.

Artikel nummer fem er et casestudie fra Norge om forebyggende mobbearbejde i skolen. Artiklen er skrevet af Kari Bachmann, Tonje Hungnes, Peder Haug og Gøril Groven, der er en forskergruppe fra Højskolen i Volda og Møreforskning Molde a/s. Skolen har et samfundsmandat til at sikre, at alle skoleelever får et trygt og godt læringsmiljø. Men faktum er, at kravet ikke opfyldes for alle elever. Dette er ikke blot gældende for Norge, men også for alle andre nationer. Artiklen omhandler et af skolen største problemfelter: forebyggelse af mobning. Læseren præsenteres for resultaterne af casestudier fra to skoler i Norge. Skolerne er lykkedes med at reducere et større antal mobbesager ved at etablere et systematisk og forebyggende arbejde gennem læringsmiljøerne.

Den oplevede nytteværdi af systematiske kortlægninger blandt ledere, personale, forældre og børnehavebørn er generelt stor. Gennem et fireårigt data- og forskningsinformeret forbed-

ringsprojekt i seks danske kommuner oplever både lederen og det pædagogiske personale i de enkelte dagtilbud, at de bliver bedre i stand til at forstå og forbedre den praksis, de forestår.

Den sjette artikel er en kvalitativ undersøgelse af læreres systematiske brug af tolærerordning i undervisningen. Bag den står to nordmænd, Reidun Hoff-Jenssen fra Høgskolen i Østfold

og Astrid Meling Kleppe fra skolechefens stab i Haugesund Kommune. I artiklen stilles skarpt på spørgsmålet om, hvorvidt øgning af lærertæthed i undervisningssituationer fører til øget inkludering for alle elever. I artiklen defineres tolærerorganiseringen som en pædagogisk model til udvikling af en inkluderende skole. Lærerne fortalte, at systematisk brug af to lærer i klasseværelset førte til positive ændringer knyttet til samarbejde. Nye arbejdsmåder med større grad af variation i undervisning blev taget i brug. Elevens mestring, både faglig og socialt, blev større end tidligere. De organisatoriske ændringer blev genspejlet i konkrete ændringer af undervisningen. I udviklingen af en inkluderende skole vil lærernes samarbejdsklima være af stor betydning.

Kommentaren omhandler denne gang forslag om at styrke lærer- og pædagoguddannelserne. Den er skrevet af Per B. Christensen, tidligere børne- og skoledirektør samt formand for de danske børne- og kulturdirektører og for Akkrediteringsrådet for de Videregående uddannelser. Per B. Christensen har senest afsluttet opgaven som formand for Lærerkommissionen i Danmark.

God fornøjelse med læsningen.

Ole Hansen, Thomas Nordahl, Anita Nordlund, Anita Eriksson, Anne-Karin Sunnevåg og Charlotte Ringsmose